

— Մօլլայ էգի ի՞նչ պախ ա ի՞նչ գաւի ա ի՞նչ էրեցիր մէկնէ մեզի:

Ասաց. — Թագաւոր ապրած մարդու աչք աշխարհի մալից չկշտանայ իշահի քի էրեց. մէկ ծանկ հող մարդու աչք կը կըշտացու. իմալ օ իրիցու գլուխ դրու ինչ չտեսեր էր խող օ թալլի կշտացաւ թեմբուցաւ մկայ Յանոն Կանոնայ մալից ընծի խակի պէտք չէ աշխարհի մալը աշխարհ կը մնայ:

— Մօլլայ աշխար կը դըրքի օ օսկի կու. նենայ գու ինչ զրուցք ա կենես:

Ասաց. — Աշխարհի վրայ Յանոն Կանոնայ մալից շատ դժուր կայ էնի ի՞նչ տարաւ մալ մացեր ա ընկեր լիտան պաի մնայ էլման աշխարհ Մալ մնայ ինքը գնաց:

Թագաւոր ասաց. — Հարամ էգի Յանոն Կանոնայ մալից մեզի. գուռը էլման պաի փակուի մալ մնայ տեղ:

Մէկ էլ էլան Յանոն Կանոնայ մալի միջից դուս փակեցին. Հալա էն փակուին ա հալա էն փակուի բան մը չտարած ա միջին:

Յանոն Կանոն կըրայր էն էղած. Աստուածութեն էնգոնց մալ օսկի դարձուց. գրուի ա՛ էգոնց մալ պաի մնայ տեղ չուրի աշխարհի վերջին Նոնաու կալի մէջ պըտի բաժուի:

Յանոն Կանոնայ մալ Ախլաթ Ալթուն թեփեսու տակն ա Ախլաթ եօթ թագաւոր նստեր ա եօթ գիր էլա աւերեր ա. էն մէկ Մհերի աւերուին ա մկայ լէ Բաֆր — Կալասի կասեն:

Ժ Ա Ն Տ Ա Խ Տ

Ժանտախա է յայտնուել կրկին. և ոչ միայն հեռաւոր Հնդկաստանում, ուր երբեք չէր վերջացել այն և այժմ նոր սասախութեամբ կոտորածներ է անում Բոմբէյի շըրջակայքում, այլ նոյն իսկ Եւրոպայի գլխաւոր կեդրոններից մէկում, Վիեննայում, ինչ-

պէս և Սըմբրզանդի նահանգում: Վիեննայում, ինչպէս հաւատացնում են նա չի կարող կենել Փրանց-Խոլէֆ հիւանդանոցի պատերից, ուր յայտնուեցաւ և մնաց մինչեւ այժմ՝ մի քանի զոհեր միայն տանելով: Առաջին զոհն եղաւ հիւանդանոցի սպասաւորներից մէկը, որ ինչպէս կրեւում է անգղղը կ'անուել, ժանտախաի ընկերների հետազոտութեան համար կատարուած փորձերից յետոյ բժշկական գործիքներ կամ ամաններ լուսնալիս մանաւանդ որ վերջին ժամանակ յաճախ արած վիճակի մէջ է եղել. Երկրորդ զոհը բժիշկ Միլլէր՝ վարակուել է այն պատճառաւ, որ առաջինի հիւանդութիւնը պարզուելուց յետոյ այլ ևս թոյլ չի տուել ոչ ոքի մօտենալու, փակուել է նորա հետ մի փոքր սենեակի մէջ, ախտահանութեան և հիւանդին խնամելու գործն ինքն է կատարել իմիջին այլոց ապակով քերել է պատերը ցիլները հեռացնելու համար, և երեւի այդ պիտով բացիներ է ներս շնչել: Տեղական մասնագէտ բժիշկները հաստատում են, որ բազմաթիւ նպաստաւոր պայմաններ են պէտք ժանտախաով վարակուելու համար, ապա թէ ոչ այնպէս հեշտութեամբ չի դիպում նա ինչպէս սովորաբար կարծում են: Այժմ հարկաւ զգուշութեան ամէն տեսակ միջոցներ են ձեռք առնուած. վարակուածներին խնամող բժիշկն ու սպասուհիները հիւանդի մօտ մտնելիս ծածկում են դէմքն ախտահանակ բամբակից և շղարշից պատրաստած մի դիմակով, որի վերայ միայն աչքերի համար բացուածքներ կան և որ սցրուում է անմիջապէս հիւանդի մօտից ելնելուց յետոյ, այդ պիտով շնչողութեամբ վարակուելու առաջն առնուում է, որ ամենագլխին ծանաղարհ է:

Սըմբրզանդի նահանգում ևս ժանտախաւորն առանձնացած է առ այժմ Անդով անունով տեղում, որ լեռնային դժուարամտայի գիրք ունի և հարեան բնակավայրերից բաժանուած է խոր ձորերով. Տեղական կառավարութեան ձեռք առած միջոցները բաւական չհամարելով, որ դէպի Անդով տանող բոլոր ծանաղարհները փակել է, հիւանդներին տեղաւորել առանձին բնակարանում, ախտահանութեան և բժշկութեան գործը կարգա-

որիւ մեռածներն զգեստներն այրել զի զը
նքրել ելն. Բարձրագոյն հրամանաւ Նորին
Բարձրութիւն իշխան Ա. Օլջենբուրգսկիյ ու-
ղեւորուել է Սըմբրդանդ՝ նոր ամենաեռան-
դուն միջոցներով շրջակայքը վարակումից ա-
զատելու և վարակուած տեղերում հիւան-
դութեան առաջն տոներու համար:

ՄԱՏԵՆԱԼԻՍՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ԵՒՍՈՒՍ ԲԵՒՍՏՈՒՆ ԵՐԿԵԼԻՈՐ ԿԵԼՆԵՔԸ ԵՒ
ՎԱՐԿԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ, հիւսուած չորս աւետարան-
ներից ժամանակագրական
կարգով.—աշխատ. Ցաճատ
քաջ. Մարաղեան. Բագու,
1898.

Թէև այս գրքի հեղինակը յառաջա-
րանում ասում է, որ լաւելի ձեռնհաս և
գիտակ անձանց է թողնում ս. աւետարանի
կամ Ս. Կտակարանի աշխարհաբար թարգ-
մանութիւնն այնպէս ինչպէս որ կայ, բայց
նա ինքը յանձն է տուել թարգմանել ս. աւե-
տարանը միայն թէ չորս աւետարանների
հատուածներն յաջորդաբար այնպէս շարելով
որ մի ամբողջական աւետարանական պատ-
մութիւն յառաջ գայ: Գործը միևնոյն է՝ ար-
դեօք առանձին աւետարաններ էք թարգմա-
նում, թէ նորա զուգրնթաց հատուածները
երկու դէպքում ևս ձեռնհաս պէտք է լինել,
կամ արտաքոյ կարգի համարձակութիւն
ունենալ՝ այսպիսի մի ծանր և խիստ պա-
տասխանատու գործի ձեռնարկելու համար:
Իսկ թէ որչափ ձեռնհաս էր Արժ. Հեղի-
նակը, որչափ զապափար ունի աւետարա-
նի և նորա թարգմանութիւնների մասին՝
այդ ցոյց տալու համար բաւական է յառա-
ջարանի հետեւեալ նախադասութիւնը. «Փա-
խադրութիւնը կատարուած է Եօթանասնից
կոչուած թարգմանութիւնից» (!): Աւետարան
և Եօթանասնից թարգմանութիւն ... Եւ մի
մարդ, որ Բրիստոսից երկու դար առաջ կա-
տարուած Հին Կտակարանի յունարէն թարգ-
մանութիւնն ու ս. Սահակի և ս. Մեսրոպի
մեզ տուած Հին ու Նոր Կտակարանի հայե-

րէն թարգմանութիւնը միմեանց հետ շփոթել
կարող էր՝ համարձակուում է աւետարան
թարգմանել, գիտնական ծանօթութիւննե-
րով զարգարել և իւր այդ խեղճ գոր-
ծը ներկայացնել «եղբայրներին և քոյրերին»
իրբե Բրիստոսի աւետարան: որ կեանքի ու-
ղեցոյց պէտք է լինի որ պէտք է սովորեցնել,
թէ ինչ պէտք է, անել կատարեալ քրիստո-
նեայ եւ կատարեալ մարդ լինելու համար ելն:
Այսպիսի շարաշար վերաբերումն և յարգա-
նաց պատասխանութիւն դէպի ս. Գիրքը կարող է
լինել միայն մի ժողովրդի մէջ, որի համար
զապարել է նա կեանքի ուղեցոյց լինելուց: —
Մի տարի առաջ լոյս տեսաւ Արժ. Գր. քաջ.
Մանդակունու նման աշխատութիւնը Հին
Կտակարանի վերաբերեալ՝ մի հաստ գիրք, որի
հեղինակը շատ դէպքում կարողութիւնն չու-
նենալով մինչև իսկ հայերէն գրաբար պարզ
նախադասութիւններն աշխարհաբարի վերա-
ծելու՝ երբայեցեբէն բնագրից է խօսում հե-
ռուից, մօտիկից՝ հնախօսական, պատմական,
լեզուագիտական և ըն ծանօթութիւններ է
ժողովում և կամենում է ամբողջ Հին Կտա-
կարանը, մասամբ թարգմանութիւն մասամբ քա-
ղաւածօրէն, հասկանալի լեզուով հայ ընթեր-
ցողների առաջը դնել:—Շատ գովելի է հար-
կաւ մեր քահանաների մատենագրական ե-
ռանդը, բայց պէտք է չմոռանալ, որ համեա-
տութիւնը ամէն մարդու զարդ լինելով՝ հո-
գեւորականի համար անհրաժեշտ պահանջ է,
մինչ ընդհակառակն հէնց այս ասպարիզի վե-
րայ, մանաւանդ վերջին տարիներս յաճախ
մեծապէս մեղանշում են համեմատութեան դէմ:
Մենք հակառակ ասելիք չէինք ունենայ, այլ
հոգեով ու բախ կլինէինք, եթէ մի քահանայ
որին ս. Գիրքը երկար տարիներ հոգեւոր անուշդ
է մատակարարել՝ թէկուզ նա իւր հայերէն
աստուածաշնչից գուրս ոչինչ ծանաչէ, յանձն
է առնում աւետարանի այս կամ այն մասը
կամ նոյն իսկ ամբողջ աւետարաններ ու Հին և
Նոր Կտակարան տաք սրտով և պարզ լեզուով
պատմել տղոտօրէն ու բացառել հասարակ
ժողովրդին: Այսպիսի գրուածներ շատ հար-
կաւոր են և կարող են օգտակար ծառայու-
թիւն մատուցանել, եթէ նոքա շատ թերու-
թիւններ իսկ ունենան բաւական է, որ ջեր-